

“Ako biste struju koju proizvede jedna mini hidroelektrana od 100 kilovata proizvodili iz termo elektrana, morali biste da potrošite 2.100 tona uglja”, kaže profesorka doktorka Svetlana Stevović, naučna savetnica Inovacionog centra Mašinskog fakulteta. Profesorka doktorka Dragana Đorđević, rukovoditeljka Centra izuzetnosti za hemiju i inženjering životne sredine navodi da umesto što se pravi problem u pola Srbije, gubici na elektro mreži mogu da se smanje zatezanjem kontakata.

Stevović navodi da MHE od 100 kilovata može da omogući da jedno malo naselje može da ima čist vazduh, pod uslovom da nema saobraćaja. Navodi da 100 MHE u Srbiji proizvodi oko dva odsto električne energije.

“Dodala bih dimenziju dugoročnosti. Ako danas imamo struje i tih par posto možemo da racionalizujemo, pozvala bih na planska dokumenta. Jedan od ciljeva u Davosu je postizanje nulte emisije do 2050. Kako mi to da postignemo. Termo izvori naši, pitanje za koliko imamo uglja, ne treba da gledamo stvari danas već za budućnost. Imamo cilj da pređemo na obnovljive izvore energije, da li imamo pravo danas da tih jedan, dva ili 0,5 posto zanemarujemo”, navodi Stevović.

Dragana Đorđević poručuje da ukupnu energiju dobijamo 70 odsto iz lignita a 30 odsto iz vodenog potencijala. Kaže i da kada bi se sagradilo svih 860 MHE, ukupna dobit u budžetu energije bila bi tri odsto.

“A gubici u mreži mogu da se smanje zatezanjem kontakata, običnim šrafčigerom mogu da se svedu gubici, za tri odsto struje iz MHE mi pravimo problem u pola Srbije, zaposedamo najčistije vode, jedine čiste vode koje su nam ostale su planinske čiji su vodotokovi smanjeni zbog eksploatacije zbog flaširanja i klimatskih promena i zato ih moramo čuvati. Ako ih stšpamo u cevi, MHE su kod nas derivacionog tipa, zastarele, to je veliki problem. Suše se šume, zasadi, velika je šteta za malo dobiti koja može da se nadomesti”, smatra Đorđević. Ona dodaje da Srbija ima mnogo drugih izvora obnovljive energije.

“Termalne vode koje ne koristimo, veliki solarni potencijal koji ne koristimo, imamo puno potencijala i ne znam zašto je samo izabrano da se grade MHE zastarelih tehnologija na vodnim režimima urađenim pre 30 godina, velike probleme stvaraju za malu dobit”, smatra ona.

Na pitanje da li MHE poštuju propise, Svetlana Stevović je istakla da smo svedoci da je bilo kršenja zakona i da zato proističe pitanje - zašto se ne primenjuju kaznene norme.

“Niko nema pravo da prisvaja vodu to je resurs od nacionalnog interesa. Ja mislim da mala i velika hidroenergetika imaju veliki značaj u sistemu države. Imamo i druge izvore, međutim, dragocenost i ono što drugi obnovljivi izvor nema, u svetu se akumulacije nazivaju zeleni akumulatori. Mi ne znamo hoće li vetar dunuiti, hoće li biti sunca. I vetar i solar vam mogu

dati samo baznu energiju. Špiceve ne možete da pokrijete drugačije već hidroenergijom, što više uvodite solar i vetar treba vam više hidroenergije”, objasnila je Stevović.

Dragana Đorđević je rekla da su 2018. uradili studiju na slivu Vlasine na 15 MHE koje su tamo izgrađene.

“Utvdili smo da u akumulacijama dolazi do ispravanaja kiseonika iz čiste vode i kreće jedan barski svet da se razvija. Voda postaje zelena, pojavljuju se barske životinje i biljke. Počinje emisija metana. Njegova potentnost je 21 put veća od ugljen dioksida. Ako smo smanjili emisiju ugljen dioksida iz termo elektrana a podstakli emisiju metana ništa nismo uradili”, rekla je ona.

Zato, kaže, država mora da podstakne korišćenje energetski efikasnih uređaja.

“Da se promoviše kogeneracija u industriji, kada se sitem optimizuje na nisko korišćenje struje, onda nam struje i ne treba toliko. Energetska efiksanost može da oboti potrošnju drastično, a kada se potrošnja obori, onda videti koji energetski izvor uvesti”, smatra ona.

Šta građani mogu da urade i smanje emisiju štetnih gasova?

“Edukacija, svi da znamo šta je veća šteta, a šta manja, informisanje, kakvi su koji uticaju, veći akcenat na razvoj energektike, vetar sunce, kompatibilna hidro. Jedna brana nam služi za zaštitu od poplava, ona služi za vodosnabdevanje, da biste čoveku obezbedili vodu morate da napravite branu i akumulaciju. Da se digne nivo svesti i znanja. Veće poplave i suše se rešavaju upravljanjem vodnim sistemom”, objasnila je Svetlana Stevović.

“Svaki uređaj kome vek trajanja istekne da se zameni energetski efikasnim, da se struja troši kad je jeftina”, dodaje Đorđević.

Izvor: rs.n1info.com